

## ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . 10 kor. — fill.

Hat óra . . . 5 kor. — fill.

Három óra . . . 2 kor. 50 fill.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.

Egyes számok 20 fillérért kaphatók

a kiadóhivatalban.

## BARS.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zö'dkert-utca 33. sz.) küldendők.  
Kéziratok vissza nem adódnak.  
FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.Megjelen: hetenként egyszer  
→ vasárnap reggel. ←A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a kiadóhivatalba  
(Takarék- és Hitelezési épület) kérjük utasítani.  
A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

## HIRDETÉSEK

Négyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 14 fill.  
Készletért 12 fill., többszörre 10 fill. fizetendő.  
Bélyegdíj minden egyes beiktatásér 10 fillér.

## Hivatalos hirdetések

100 szóig 2 kor. 50 fill., azontul minden szó 2

fillérével számítatik.

## A nyiltterben:

minden négyhasábos garmond-sor díja 30 fillér.  
Valánk P. vezeküttetésben levő hirdető-irodák, elő-  
fizetők, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-  
kedvezményben részesülnek.

## A magyar kereskedelem.

Bár mennyire hangsúlyozzuk is, hogy agrikultur állam vagyunk, nem lehet tagadnunk, hogy modern fejlődésünk egyik leghatásosabb eszköze a kereskedelem, s ez okból Magyarország teljes kiépítésének egyik elengedhetlen kelléke az, hogy kereskedelme magyar legyen, hogy az idegen teljesen asszimilálódjék.

Ha gazdasági fogyatkozásainkat komolyan vizsgáljuk, nem kerülheti el figyelmünket az a sajnos körülmény, hogy nálunk Magyarországon egyáltalában kevés az a kereskedelmi érzék, mely a nyugati nemzeteknél a gazdasági tényezők mindegyikét majdnem egyaránt áthatja és életképessé teszi.

Köszönhetik pedig a nyugati nemzetek ezen előnyüket magas műveltségi tokon álló kereskedőségüknek, mely ugyazólván egy hatodik érzék gyanánt, külön kereskedelmi szellemmel bír és ennek sugarai terjesztik a megfelelő értelmiséget a nép minden rétegeiben.

A kulturállamnak szüksége van lakosai ezen kereskedelmi érzékére, ha a világforgalomban és az abból keletkező versenyben helyét meg akarja állani. A szomszéd államokra való vonatkozásban azonban tény az, hogy gazdasági állam nem maradhat kezdetlen állapotban az ilyen kulturállamok közepében, mert vagy ezek expanzív erejének esik áldozatul és gazdasági tartományyá süllyed, vagy pedig saját maga is az átmeneti stádiumon keresztülhatva kulturállammá lesz és hasonló ellensúlyozó erőt nyer.

Ezen átmeneti stádiumban sikeres törekvései nem lehetnek törekvő államnak, ha a termelési elemeknek megfelelő kereskedői osztály nem jön segítségére. Tapasztalhattuk ugyanis, hogy kereskedelmi tényezők kultur államokat hozhattak létre, ha a földmí-

velés és ipar hiányzott is, mint péld: Hollandia, Velence, Genua, stb; de nem találunk példát arra, hogy a földművelés és ipar, csak saját maguk által kifejlesztett energiánál fogva, gazdaságilag primitív államból gazdasági kulturállamot alakítani képesek lettek volna. A termelés röghöz vagy műhelyhez van kötve, és nincsen se ideje, se alkalm, hogy az ügyességet önművelődés útján szerezhethetné meg. A kereskedelmi osztálynak tehát, mint külön tényezőnek, jut az a feladat, hogy a versenyképességet ugyazólván házhoz szállítsa. Idővel azután a termelési elemek, mint fent érintettük, a kereskedelmi érzéket nagyrésztben maguk is elsajátítják és a kereskedői helyzetét könnyebbitik, — de kezdetben a boldogulás feltételeit csakis a kereskedőség adhatja.

Midőn tehát valamely állam az egyéb társadalmi és a politikai viszonyok épségben maradása mellett gazdaságilag hanyatlak vagy pedig, ha törekvő és másféleképpen életerős nemzet a kezdetleges gazdasági viszonyokkal szakítva, az átmeneti stádiumon felül emelkedni rem tud, kell, hogy élesen szemügyre vegyük ezen nemzet kereskedői osztályát, mert szépités nélkül mondván, a hiba csak ott lehet.

Bizonyítgatnunk nem kell ezt, oly kézfelfogható dolog, A magyar nemzet gazdasági szolidaritása kieszközölésére nem a kormány és nem a sajtó egyedül, de főleg a magyar kereskedőség van hivatva. A „made in England”, „Domestic trade” és „Domestic labor” eszméit az angol kereskedőség terjesztette és juttatta diadalra Angliában. A honi ipar csakis a honi kereskedelmi nyugszik biztos alapon.

A mi viszonyaink között azonban nemcsak a magyar piacokról van itt szó, hanem joggal elvárhatnók a magyar kereskedőségtől, hogy kedvező

állásukból a kelet népei közt is, vonja le a következményeket és kereskedelmünknek az európai keleten biztosítsa a hegemoniát.

Vádat, erős, kemény vádat mondtunk ki ez alkalommal és nyugodt öntudattal vállaljuk érte a felelőséget. Határozattan kijelentjük, hogy gazdasági fogyatkozásaink legfőbb oka azon tényállásban rejlik, hogy a magyar kereskedelem szervezeti kiépítésében, a kereskedők hézagos és nagyobb feladatok megoldására elégtelen műveltségében, valamint azoknak abból kifolyó indolenciájában és magasabb vállalkozási tehetség hiányában, nem felel meg azon követelményeknek, melyeket a magyar nemzet kereskedői osztályához fűzni jogosítva van és melyeket a gazdaságilag feltörekvő magyar államnak kereskedői osztályához fűznie kell.

A kérdést felvettük. Feleljen, a ki nek módjában áll és hivatott reá.

## A régi lévai czehekről.

Irta: DR. KERSEK JÁNOS.

Léva város polgárságának tulnyomó részét képezik az iparosok, a kik valamikor szakma szerint szigoruan elkülönített czehekben üzték mesterségüket. Két évvel ezelőtt a megszünt lévai gombkötő cseh történetét tárgyalva megemlékeztem azokról a régi cseh szokásokról, melyek nem csak ebben, de valamennyi czehekben uralkodtak. Ezek a szokások, melyek apáról fiúra szállottak, az idők folyamán szinte anakronizmussá váltak s így nem csoda, ha sok mesterember az alól kibujni törekedett. Már az 1800-as évek elején a mikor a czehek legjobban virágoztak, olyan hatalmat gyakoroltak, hogy tagjaik magán életét is megrendszabályozták. Tetszés szerint bírságot haktak, büntettek. S a kire azután ráolvastak az előjáróság szentenciáját, az nem igen talált ellene orvoslást.

E miatt azután igen gyakran erősebb hangon történt zugolódás is megesezt. S

utóvégre az előjáróságokat, a vármegyét, főleg a czehbéli hatósági komiszáriusokat annyira zaklatták, hogy a helytartó tanács 1810-ben elhatározta, hogy rendelet útján fogja megszüntetni a visszaéléseket. E végből rendeleti uton 1813. évben közönséges czehbéli cikkekelyeket adott ki a czehek részére mihez tartást végett. Ilyen rendtartást küldött 1816. július 16-án Barsvármegyéhez is s ennek egy példányát találtam a lévai kádár kovács és kerékgyártó egyesület ipartársulat cseh ladjában, melyet Nyiredy Géza társulati elnök szívesességéből közlök.

A rendtartás teljes címe „közönséges czehbéli cikkekelyek a mesterségüzés végett való társaságok és czehek számára”. Megjegyzem, hogy a címjelölés olyan cimzer díszíti, melyet semmiféle a heraldika nem ismer, annál kevesebb a magyar universitás, melynek betűivel nyomtatták. Ez az osztrák kétféjű sas, de benne a kis magyar cimzer egy ismeretlen koronával. A sas jobb lábában Szent-István kardját, a balban osztrák kormánypalczát tartja. A sas két feje felett pedig a magyar korona, — de egyenes kereszttel — diszeleg. A rendtartás 55. cikkelyből áll. És pedig 1—9. cikkelyben szól az inasokról, 10—20. cikkelyben a legényekről, a 21—29. cikkelyben a mesterségről, a továbbiakban a mesteremberek és legények kötelességeiről, a tagok eltemetéséről, czehgylésekről és választásokról s egyéb czehbéli dolgokról.

Az inasokról szóló részben körülményesen meghatározza azok felvételének módját, megállapítja a tanévek számát és pedig szakma szerint különféle tartamban. Meghatározza a mesterek és az inasok viszonyát, megállapítja a szerződötetés és felszabadulás taksáját és módját.

Nagyon sok és ülvös intézkedést tesz az inasok érdekében s egy némelyiket a mai tanonczoknak sem ártana nagyobb figyelemre méltatni.

Kimondja a czehszabályzat, hogy inas bármily felekezeti lehet, de inast felvenni

## TARCA.

## Verseimhez.

Hamvad a nyár tüze;  
Halálra vívódnak  
Zordon légtusákon  
Fény, borongó árnyak.  
Látnok észszel kémlem  
A homályba nézve,  
Haldokló sugárnak  
Lesz-e ebredése?

Mosolyog-e tavasz  
A virágos ágon,  
Vagy talán romba dül  
Ábrándos világom?  
Szárnyán szegett madár  
Lesz a képeletem,  
S a dér-vette ágon  
Bimbó több nem terem?

Lelkemből sarjadott  
Virágok, dalaim,  
Vigyázza járatok  
A hír láng-utain.  
A dicsőség vágyát,  
Ha magasba téved,  
Végtelenbe szórják  
Elviharzó évek.

Nem kendőzött múzsa  
Volt szülő-anyátok,  
Göggös hír daqályán  
Elérne az átok.  
Ti kevély pompával

Nem versenyezhettek,  
Csillogó ünneplés  
Nem termelt tinektek.

Küzdjétek az árnynyal;  
Látnok ihletével  
Hurdessétek a fényt,  
Hogy sohasem vesz el:  
Islen, erkölcs, haza  
S az örök szeretet,  
Mig a szív megdobbán,  
S él benn' egy lehelet.

Ha nem fogadják be  
A világosságot,  
Könyűtök bánatát  
Siromra sirjátok.  
Felkelek álomból,  
Virradó reggelre  
Fénybe öltözködünk  
Az örök ünnepre.

Mert lesz még egy tavasz;  
Égi láng sugára  
Ráveti szerelmét  
A sir homályára.  
S mig az égről hullnak  
Elkárhozott árnyak:  
Fény, öröm csillagról  
Fel csilagra szállnak.

Cserei József.

## Vallomások.

Irta: ZALAY MASA.

Kegyed visszakeri tőlem az arczképet,  
amit egyszer rég, nagyon rég az első csókunk emlékére adott. Ne vádoljon lovagiatlansággal, a miért mindezt így nyitlan és

nem zárt levélben írom, de nem fog kegyedre ismerni senki ezekben a sorokban! Hiszen annyian vannak, a kik így jönnek a férfihez, alázatosan kegyelmet esdekelné, az elcsattant édes csókokra, a forró ölelésekre emlékeztetve bennünket, hogy a hajdani varázstól gyöngén megszedülve, nagylelkűen visszaadjunk minden szerelmet lehellő levelet, minden apró szalagsokrot, — egy másik gyanutlan férfi érdekében, aki örökükbe lépett. Ime! én is visszadom mindazt, ami valamikor tette ösztönzött, ami valamikor beragyogta az életemet és a mitől bűbajos tervek születtek hiszékeny szivemben.

Itt fogja találni az első emlékemet, egy hervadt almafavirágot, a melyet egyszer egy sétaték alatt valami pajkos szellő röppentett aranszin hajára. A megriadt kis virág akkor még nem volt egyéb illatos lehelletnél — ott remegett fonatai között, mint egy tánczos pillangó és én utána nyujtottam a kezemet, hogy kiszabadítva újra a szellő szárnyára bocsássam. De ezt csak zavarában rebegte az ejtam, féltem a kegyed komoly, feddő pillantásától, mert a szivem titkon azt határozta, hogy észrevétlen elrejttem és otthon a mikor ráborult az esthomály, a mikor elcsendesült a természet, csak bus harangszó panaszol a légtérben, akkor imám közben fölcsookolom áhítatos lelkembe ezt e fehér szirmot. Istenem! soha olyan igaz érzése a gyönyörnek, mint mikor ujjaim belekeveredtek az aranszilámu selyemszálakba, minden idegem megremegett, a láng fölcsozott arczomba, és a tekintetem kigyulladt, szédülten, bódultan,

mint aki megittasul egy rózsakert illatától, — óh! nem tudom folytatni tovább a szivem dobogni kezd, mint farszató szaladás után, annyira kimerit az emlékezés!

Elég most, ha bevallom, hogy abban a feledhetlen pillanatban ébredt életre első szerelmem. Milyen nevetséges lehetett kegyed előtt az a remegő fiu, aki naívu elhitte a költök dalát és soha sem kételkedett nőhűségben, rózsaszín ködben járt és két csodás leányszem veszette. Bizonynyal szánta is szegényt és az irgalom sugallatára egy csókot adott neki. Az első csók! a mitől megszedül a halandó. Az első szerelmi csók a nagytermészet főséges templomában, közöttünk bölintő vadvirág, fölöttünk az ég tiszta azurja, a lombok árnyán az áldozó nap aranyfoltjai reszkedtek keresztül és távolról pásztorfurulya kesergett szerelmi bánatról, csalódásról.

Én pedig, — a boldog! a kinek az ajkát még sokáig égette az első csók, térdreborultam és ott maradtam a lábai előtt, nem mertem beszélni, nehogy elriasszam kegyedet, akit tüneményes álomképnek hittem és nem tudtam mozdulni, mert valami emésztő láz megbénította egész valómat. Soha! soha a mig élek nem lesz a szivem annyira túlradva és soha! soha a mig él, nem lesz egy második, aki úgy érezzen kegyed iránt, mint én abban a pillanatban. Most is átremeg szivemen annak a bájos együttlétnek minden mozzanata, nem volt egyetlen csókja sem többé oly édes, egyetlen ölelése sem oly forró, mint az a legelső.

Vegye lángszavu leveleit, csupa rezedavillat, rózsaszín boríték, a tartalmukat olyan

csak a czéhgyűlésen lehet, a hol történt a beszegődés. Ezt megelőzte a próbaidő, a melyet eleink azért tartottak szükségesnek, hogy a mester lássa, veheti-e használt a gyerekeknek, viszont a gyerek megmondolja, érez-e magában hajlandóságot az új pályára?

Ha beszegődötték az inast, akkor annak szülei, vagy hozzátartozói jótállást tartoztak vállalni érte.

Szorosan meghatározták a tanulási időt, melynek eltelté előtt az inas fel nem szabadulhatott, de az után tovább egy minutával sem tartozott dolgozni.

A mesterséget ok nélkül az inas el nem hagyhatta, gazdája műhelyéből ki nem léphetett, azonban mestere ellen is panaszt tehetett a czéhgyűlésen s ha panaszát alaposnak találták, más mesterhez adták a még hátra levő időre.

Letelvé az inaskodás, az inas a czéhben ünnepélyesen felszabadították. A czéhgyűlésen felnyitják a czéhládát, kivesszik az okmányait s azokat, valamint az ujonnan kiállított szabaduló levelet a gyűlésen kézbesítik, egyszersmind a legények lajstromába bevezetik.

Mindez bizonyos ceremóniával történt, mely ünnepies színezetet adott a dolognak s a szabaduló levél becsét igen emelte. Patriarkális szokás volt, mely az együvé tartozás érzetét szigoruan ápolta.

Annyi bizonyos, hogy az inasévek nehezek voltak, de rendezés és munkához szokott a gyerek. S noha akkoriban az ugynevezett inasbálok három napig tartottak, alig volt eset, hogy valamelyik inas elzúllt volna, vagy kicsapongásra vetemedett volna.

Rendet, becsületérzést tanult a czéhben, a melynek külsőleg is jelét kellett adnia, ha valamikor ő is annak tagja akart lenni. Vallásosságát szál kellett kimutatni, hogy minden vasárnap ott volt felekezete templomában, mert ha hiányzott, megbüntették.

Szólok pedig e cikkelyek a következőképen:

**I. Cikkely.** Az Inasokról. Ki inaságra felvételt kíván, az akármely törvényesen bevett Religiójú lehet, erre nézve el nem tiltatik a szándékában levő mestersegtség.

Minelőtte valaki a Czéhmester tudtával, és a fertály esztendei béjárás alkalmosságával rend szerént felvétessék, és az inaságra bérattassék, előbb azon mesternél, kihez be akar állani, a hat hét próbát meg kell tennie; ha ennek végtével a mester ötlet elégségesnek és alkalmosnak találja, és ő keresztelő, vagy más törvényes születésének bizonyosság levelét, szint ugy, ha jobbágy volna, földesurának is megengedését (ha meg nem engedteték neki az illető törvényszékhez folyamodván) előmutatja, akkor az illy ifjú valóságos inasá a láda felnyitásával felvétetethetik: mely esetben keresztelő, vagy törvényes születésének, és elbocsátásának bizonyosság levelét a czéh ládába letenni, és inaságra felvételéért 1 fl 30 kr. fizetni tartozik.

gondal öríztem, hogy akár ujon fölhasználhatja, hisz a megszólítások: Édesem, szerelmem! — és az esküvések: A lelkem üdvére! Az Isten nevére: épp úgy hangznak ma is, mint valamikor régen. Ujra átolvastam őket, de nem éreztem többé megindulást, egy átkos gyanu érintette meg a lelkemet, vajjon nem-e ehasznált levelek voltak ezek is? — És féltékeny irgalommal kerestem rajtok az esetleges elődöm szerelmes könnyeinek, csókjainak nyomát. Nem találtam semmi árulót, de az emlékeim meg vannak mérgezve örökre.

És utoljára, még egyszer megnézem a fényképét. Nem! a szenteknek sincs ilyen bizalomgerjesztő, szelid tekintetük. Ez a tekintet hű volt valaha, azt a mosolygó ajkakat csókoztam, ez a kedves arc pirult, ezt sudár termetet öleltem én és ezt az aranyhaját simogattam. Oh, Istenem! örjítő ha elgondolom, hogy mindez az arcszeleksi. Feledni akarok! de ez az arcszép beledgett az emlékembe. Bár visszaadhatnám az öleléseit, a csókjait, szerelmes szavait és visszakaphatnám érettség a szívem hitét, a lelkem bizalmát.

Hadd sirjon a vesztés, kegyed kacagjon rajt gondtalanul, de vigyázzon! El fog jönni az a pillanat, a mikor elfárad a szívek játékában, a mikor szörnyű tudatára jön annak, hogy még az igaz érzéseit is elhervasztotta a hazug színelés, hogy egyedül van és elpazarolt lelki kincseiért sem kapott cserébe semmit, ami vigaszul szolgálna. Aztán jön az irtózatossá, öregség, tél, tél, örökké dermedt, hideg tél, a melyben a viruló tavasznak még a pusztá

**II. Cikkely.** Azon czéheknel, melyeknél maiglan szokás, hogy az Inas bizonyos óvatot tegyen le: egy mesterembert se kényszerítheti azon óvás letétele nélkül valamely inas felfogadására: a végre azonban elég, ha ama pénzért valamely polgár jót áll; ha illy érte jótálló polgár se lehetne a szegődő inas szert, a Czéhnek Komissariususa, vagy mestere azon legyen, hogy olyanhoz szerezz-e el ötlet, ki az óvásról felmond.

**III. Cikkely.** Az inas a kenyérsütőknél, ácsoknál, kötéljártóknál, bábsütőknél, Fazekasoknál, kővágozóknál, aranyműveseknél, kővágozóknál, tobakoknál, és óracsinálóknál négy, más mesterembereknél pedig külömbőség nélkül három esztendőig egy folyamatosan tanújon; ne merészelje mestere a ármedly szín alatt elhagyni, vagy éjjelenként kimaradni, és csavarogni, hanem tisztességes, szófogadó ifjúhoz illekképp viselje magát; bív, szorgalmatos, és engedelmessé legyen; a mester pedig jó móddal bánozzék vele, se többet a' hazi munkára, mint sem a' mesterseg' tanulására ne fogja őtet, hanem mint jó hazi-anya, és jótanáító mester a' Rengyónak, erkölcsiségnek, és a' mestersegnek vagy kéziművek fundamentumra serényen oktassa őtet.

Az inasok egy procenttel se tartóztassanak valamely czéhbéli határozat erejével tovább, egyéb ha, némely Czéh-Komissariusus által megvizsgálandó környülatások javának ezen időhatárnak meghosszabbítását, vagy rövidbítését. Valamint a' Mester, ugy a' legények s cselédek is az inással emberségesen bánnyanak.

**IV. Cikkely.** Ha történnék, hogy az Inas a' tanító mesterét elhagyná, a' Czéh-mesternek kielégítő okát nem adván, és két, három s több napokig emaradna, azonban kevés időmulva ismét visszatérne, jobbulásnak jeleit adván, ezen esetben büntetésül minden elmulasztott napért egy héttel tovább tartozik inaskodni; mindazonáltal az érte jótállók semmi további elégteltelre nem kötelesek. Ha pedig igazságos ok nélkül sokáig maradna el, úgy hogy jobbulását remélni ne lehessen, vagy ha magát illetlenül viselné, vagy éppen hűségtelenségről vádoltatnék, s győzettekné meg, következőképp czéhből kirekesztést érdemelne: akkor a' Czéhmesternek, ettől meg a' helybéli tanácsnak, vagy bírának adatszékkel, hogy ezek megítélhessék, valyon czéhből kitalást érdemellen-e, vagy se? Az óvás pénz pedig azon esetben, ha hűségtelenség bizonyodna reá, nem pedig a' csupa szöke-sért, melyre a' tanító mesternek kemény vele-bánása is könnyen adhat okot, a' czéh ládába tételessék le, mely résznyire a' fennlevő szokás szerént a' tanító mesternek a' mennyire károsítását megbizonyítja, adathatik, résznyire pedig a' jótállónak visszatérítethetik.

**V. Cikkely.** Ha pedig az inasnak oka volna tanító mesterét elhagyni, ezt, a' nélkül hogy elszökjön, a' czéhmesternek vagy Komissariususnak akár maga, akár az érte jót álló által bejelentheti: melyre nézve ezek okát kellett szerént megvizsgálják, és a' panaszt-tévőt, ügye megvalósodván, más tanító mesterhez rendelik, a' kinél hátralévő inas idejét betölthesse.

Ha pedig az előbbi tanító mester az óvás summát, mely az inasáért letéetni szokott, már egészen kezéhez vette volna,

visszaemlékezése is csupa jégvirág, akkor gondoljon reám, aki szinte egyedül vagyok de tiszta lelkiismerettel és amig irigylet engem — szánya önmagát!

### A kamarás.

Ebéd után nyugodtan szenderegtem Morpheus karjai között, midőn egyszerre halk kopogást halok fejtemen.

Eleinte úgy gondoltam, hogy kedves nőm megtudta multkori ősbudavári kalandomat és néhány befőttes üveggel harciünlőt akar játszani koponyámon, melyet nem tudtam miért, tán kedveskedésből általában Mauthner diadalának neveznek, de midőn feltekinttem, egy egyszerű és szerény, de mindamellett zsiros köntösbe bújtatott gentlemant láttam magam előtt.

Mielőtt még megszólíthatam volna már, az asztalomon ült és lábait nyugodt kezelemmel egy plüs fauteil szélére helyezte.

— Uram! Kézdé minden bemutatkozás nélkül, én tudom, hogy ön szerény viszonyok között él.

Nos, én a viszonyokat — becses engedelmével, — meg fogom szerényteleníteni.

Kétkedve néztem rá, de ő egykedvűen folytassa.

— Igen én önt gazdaggá dugdugdaggá fogom tenni.

Nézzen meg engem, ugy-e nem vesz rajtam észre semmi különbséget? Pedig benem egy kicsi, egy aranybánya rejlik.

Hány kamarája van az ön szívének? Ugy-e négy? mert minden jobb családból való szívből négy kamara van. Az enyémenk azonban öt van uram, öt kiált lelkesedten.

ennek járandó részét a' másik mesternek fogja szolgáltanni.

**VI. Cikkely.** A' pénznek summáját, ha melyet kívánna a' tanító mester a' felfogadandó inastól, a' czéhbéli Komissariusus iteleite fogja meghatározni, s' soha 20 forintnál többre emelteni nem hagyja. Többnyire minden tanító mester rajta legyen, hogy az inassa kevés idő mulva annyira megnyen, hogy annyit, mennyibe élmele telik, munkájával megkereshessen. Ha pedig valamely inas a' tanító bért lenem tehetné, a' mester azonban alkalmatos voltáért, és egyéb jó tulajdonságáért felakarná őtet még is fogadni, az illy inas, ha éppen tanító mestere úgy kívánna, egy esztendővel tovább nála hűgattathatik, hogy ez által a' tanító bér résznyire kipótoitassék.

**VII. Cikkely.** Ha a' mester e' világból kimuván olly inast hagyja maga után, ki még inas-esztendeit egészen benem töltötte, a' czéh tartozik azon új megvizsgálni, és fontolóra venni, ha az őszvegnél hagyatathassék-e azon esetben, ha ő a' mestersegét folytatná, vagy más valamelyik mesterhez adatszék. Az olly inasok azon őszvegnél, kinek a' mesterseghez jól érte legénye van, vagyon, meghagyatathatnak igen is, de megis inaságok vegbementé előtt, a' már bevett szokás szerént, 14. nappal, vagy négy héttel, vagy egy fertály esztendővel is, a' czéhmesternek, vagy más mesternél, inaságoknak betöltésül szolgálni tartoznak; azonban az egész inas ber az őszvegnél engedtessek.

**VIII. Cikkely.** Ha az Inas szabott esztendeit betöltötte, és semmi helyes kifogást nem szenved, nem csak felszabadítottatik, hanem tartozik is a' czéh ötlet, felszabadítása takszáját, mely a' befogadtatásánál nagyobb, és így 1 fl 30 x oknál több nem lehet, felizetvén, felszabadítani, magára bocsátani, és mester legénnyé tenni a' czéh lada felnyitásával, miden eddig szokott szertartásokkal, és viszszaélésekkel felhagyván; felolvasván neki előre, és megmagyarázván az ötletet fogó rendszabásokat, és törvényeket, s' ezekneknek pontig megtartását szívére kötvén. Ezen felszabadítás a' czéh' protokolumába irattassék bé, az ujonnan lett legénynek felszabadításáról bizonyosság levén készítve, és eredeti valóságában a' czéhládába tételessék. Tiltatik minden czéheknek aká mely tartalékoknak, vagy illetlenségnek ezen felszabadítás bizonyosság levelébe való becsúztatása, hanem tisztyekben fog állni annak a' szabott forma szerént elkészítése.

**IX. Cikkely.** A' mesterembereknek fiai az inaskodás esztendeire nézve semmi jelséggel nem bírnak, hanem az eddigi szokás szerént abban kedvezhetni nekik, hogy befogadtatásokkor, és felszabadításakor a' taksának csak felét tartozzanak fizetni.

(Folyt. köv.)

### Barsvármegye közigazgatási bizottságának ülése.

Barsvármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 11-én tartotta havi ülést, melyen a' tőispán előléte.

Az alispán a közigazgatási ágak állapotáról betervezett jelentésében jelzi, hogy a' vármegyei pénztárnak állami kezelésbe átadása 1903. évi január 2-án fog megkezdődni.

Engem azonban mindez hidegen hagyott és hűvösen válaszoltam.

— Köszönöm jelenleg nincs szükségem butorozatlan kamarákra.

— De uram, ön feireért.

Nem kiadni akarom önnek kamarámat, hanem eladni. Képeje csak el, ha meghalok bármely mű-um szivesen megveszi akár mily magas áron e ritkaságot mely önnek nem száz, nem is öven, nem is huszöt, csak csekély tíz forintjába kerül, mert annyit kérek érte.

— És ha ön tuléne engem?

— Akkor... nos akkor háas szívem ötödik kamaráját tisztán az ön emlékének szentelem.

— Az már más — mondám és meg is irtuk azonnal a szerződést, melyet nagyobbik pecsétemmel hitelesitettem.

Az öt kamarája ur, kit rövidség okáért ezentul csak kamarásnak fogok nevezni, zsebrevágva a megállapított összeget, nyomtalanul elpárolgott, új ősi kabátommal egyetemben.

Már-már azt hittem, hogy haláláról csak az ujságok révén fogok értesülni, — mert úgy egyeztünk meg, hogy kimultát a nagyobb napilapokban köteles közzétenni, midőn végtelen meglepetésemre este 8 órákor becsöngetett.

Ejnye, ejnye, mondám két féle hanglajtással, hát maga mit akar itt?

— A vacsorámért jöttem volna, kérem alásan.

— Micsoda vacsoráért?

— Hja hát kérem, uraságod engem megvásárolt, én az ön tulajdona vagyok és

A rendezett tanácsu városok tisztikarában az a változás történt, hogy Dr. Holéczy Péter Ujbánya városi tisztis orvosa elmebajba esvén, a helyettesítésére Ujbánya város részére Dr. Krämer Béla garam-szentkereszti körorvost kérte fel.

A belügyminiszter a garamlöki anyakönyvi kerületbe Juhász Jenőt anyakönyvvezetővé, Huszár Gusztávot pedig anyakönyvvezető helyettesé, — a jános-gyarmati anyakönyvi kerületbe Dr. Feldmann Fülöpöt anyakönyvvezetővé, a nagykálnai anyakönyvi kerületbe Vas Ernőt anyakönyvvezetővé kinevezte.

Pfauer Lajos ar-maróthi kir. erdőgazdókat a földmívelésügyi kormány a községátalakításban Szentesre helyezte át.

Mihályi Károly csendőrhadnagy szakparancsnok Ar-Maróthról Alsó Kuvimba helyeztetett át és helyette Brokes Loránd csendőrhadnagy nevezetett ki.

A kir. pénzügyvizsgáto bejelentette, hogy október hó folyamán egyenes adóban 232510 kor. 61 fillér, hadmentességi díjban 10665 kor. 50 fillér, kivettelt adókban 230888 kor. 9 fillér lett befizetve.

A vármegyei tiszti főorvos a közegészségi állapotot október havában általában kedvezőtlennek jelzi.

Trachoma: az utolsó általános zsemvizsgálat alkalmával összesen 1203 trachomás és 495 gyanusok száma október hó folyamán szaporodott 5 trachomással — ezek közül gyógyult 367 trach. 294 gyanus, meghalt vagy eluzartott 24. trach. és 14 gyanus orvosi gyógykezelés és nyilvántartásban van 817 trachomás 187 gyanus.

Orvos rendőri hullaszemléte a tatott október hó 26-án Ar-Maróthon Farcas Erzsébet 20 éves cseléd hulláját, a ki ömürgézés után haldokló állapotban a kórházba szállítottak és ott meghalt. — Törvénytelen gyermek október hó végén 894 alatt nyilvántartásban.

A kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy Kórody Ferenc Zemplénvármegyébe áthelyezett tanfelügyelőség tolnok helyett Timra János barsvármegyei tolnok, a sátorajna-új helyi áll. iskolához áthelyezett Károly Ferencné helyett az ar-maróthi áll. el. iskolához Keresztessy Kornélia nevezetett ki, — a kik helyüket már elfoglalták. A járványserűen fellépett vörheny és kanyaró miatt a n.-salói ev. ref. iskola I-3 osztályában, a fenykosztolányi és a n.-vezekényi iskolákban a tanítást hatóságilag be kellett szüntetni. — r. t.

### Különbélék.

— **Uj igazgató.** A vallás és közoktatási minster Pethecs János csurgói állami tanítóképző intézeti tanárt a lévai állami tanítóképző intézet igazgatójává a VIII. fiz. osztály 3-dik fokozatába kinevezte.

— **Első mise.** F. hó 7-én mutatta be első sz. misédozatát Esztergomban a Bakács-kápolnában Búza István gr-vezekényi születésű r. k. segédlelkész, kinek mauduc ora Vézinger Károly praelatuskanonok volt.

— **Esküvő.** A kúcs István alsóváradi ev. ref. tanár a hó 11-én esküdött örök hűséget Varannay István, lévai városi tanácsnok kedves leányának, Rózikának.

— **Gyászhir.** Résztvetel veszszük a gyászhir, hogy Missik Gyuláné szül. Marschall Irma urasszony, ki pár év előtt

mint ilyenről, az ön kötelessége gondoskodni.

Ta an csak nem kívánja, hogy kihizlaljam magát?

Oh, dehogyan nem is szeretném, mert az izmok fejlődését többre becsüöm, mint a zsigereket és így szerény, de jó és táptáló házkoszittal meglegyszem.

— No ilyen szentelent, De hát csak nem hagyhatom elveszi a tíz pengőmet, inkább csak hadd egyen nálunk azzal az öt kamerával, ugy se élhet valami nagyon sokáig...

Akkor feléves házias és deli ifjú voltam. De a percek multak, két gyermekem is már másodsor, kedves nőm pedig már negyedszer fogzott (a harmadik par fogszor kiesett a szájából s eltűnt) koponyámon pedig a hó d már teljes töltésben pompázott, a kamarás ur még mindég feljárt.

Hizott, gyarapodott, mig végre utolérte a végzet, egyszer csak vacsoránál nagyot hörgött és összeesett.

— Megütötte a guta — kiáltám lelkesedéssel, de örömem csakhamar bura fordult, hová tesszük ezt az embert, mig valami orvos ki nem operálja a szívet.

— Ecce kedves nőm egy fényes ajánlattal állt elő.

Tudod mit? Egyszerűen beletesszük a nagyteknyőbe, azt megtöltjük spiritusszal aztán eláll benne addig, a mig az orvost el nem hívjuk,

— Igen ám, de honnan vesszünk annyi spirituszt?

— Hát hiszen most már kapunk hitelbe is szívből s azután szivesen kiűzjük.

a lévai társadalomnak kedvelt tagja volt f. hó 10-én éjjeli 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub> órakor életének 37-ik, boldog házasságának 18-ik évében hosszú és kínos szenvedés és a halotti végszentségek ájtatos felvétele után Győrött elhunyt. Az elhunyt hült tetemét f. hó 11-én d. n. 2 órakor helyezték örök nyugalomra az ottani belvárosi temetőben. Halálát férje a öt árva gyászolja. A dás és béke hátraváira!

— **Elgázolás.** Pál linkás Jónás kiszecei lakos a folyó hó 11-én szekerével a piac téren megállt s azt kis időre gazdátlanul hagyta. Mig szekerétől távol volt, — Mikla Sándor lévai lakos taligába fogott s felügyelet nélkül hagyott számára a taligát a lovak felé vont, melynek rúdja a lovak egyikét megdöfte, ettől a lovak magijedve megbokrosodtak s a zöltség piacra rohantak, hol Kuti Károlyné és M. z. s. á. r. i. Mihályné lévai lakosokat elütöttek. Az előbbi súlyos testi sérülést, az utóbbi könnyű sértést szenvedett. A sérültek szonnal gyógykezelés alá vétettek s a rendőrség a gondatlanság előidezői ellen a büvadás eljárását megindította.

— **Eljegyzés.** Tonhaiser János fiatal, önkéntes meszaros folyó hó 10-én eljegyezte Chlebovits Janos birókos és háztulajdonos kedves leányát, Mariskát.

— **Vásárujg.** Körömczébánya sz. kir. és főbányavárosban az 1903. évben tartandó országos vására következő sorrendben folytak. 1. Szt. Györgyi barom-vásár apr. 30-án, kirakó-vásár május 1. és 2-án. 2. Portiunkulai barom-vásár aug. 1-én, kirakó-vásár aug. 2-án. 3. Szt. Mihályi barom-vásár október 1-én, kirakó-vásár október 2. és 3-án.

— **Vásár.** Ipolyoságon az országos állatvásár, melyre hasított körmű állatok is jelhajthatók lesznek, e hó 24-én fog miniszteri engedély folytán megtartatni.

— **Vidéki városok csatornázása.** A belügyminiszteriumban fontos javaslaton dolgoznak, mely kötelezőleg ki fogja mondani, hogy minden város, melyek legalább 10,000 lakosa van, tartozni magát vízvezetékkel és csatornázással ellátni. A kormány e javaslat keretében a tervnek végrehajtását is megakarja oldani. A költségvetését már elkészítették a miniszteriumban s e szerint a munkálatok 120 millió koronát igényelnének. A végrehajtást a kormány a városok által egységesen felveendő kölcsön útján óhajtja.

— **A nőtlenség hódítása.** Az 1900. év végén eszközölt népszámlálás szomorú eredményeket mutat a házasságkötés körül. A házasság "nigája" mindig súlyosabbnak látszik a magyar ember előtt s lehetőleg iparkodik tőle szabadulni. A népszámlálás szerint házasságon kívüli el 10,314,594 vagyis az összes lakosságának 53%, a házasságban élő férfiak és nők összes száma 7,774,648, míg özvegyen (férfi és nő) 1,176,843 vannak. Igaz ugyan, hogy az első számban a nőtlenség és hajadonok legnagyobb részét olyanok teszik, kik házasságra nem is képesek, t. i. a gyermekkorban levők. Ezeknek számát egyelőre még meghatározni nem lehet, mert a statisztika meg nem bocsátotta a nagyközönség rendelkezésére feldolgozott adatait, de annyit lehet konstatálni, hogy az utóbbi népszámlálás óta nőtlenség (hajadon) személyek száma tíz év alatt kevesebb mint egy millió 200 ezerrel szaporodott, mert 1890-ben a nőtlenség (hajadon) személyek száma volt. Magyar és Horvátország területén 9,115,880. Habár a nőtlenség ezen szá-

Hába csóváltam meg hitetlenül kedves nőm fejét, ő azt, kénytelen akarni, a mit én megteszek és így kamarásunkat spirítuszba helyeztük, azután nyugalomra terültünk.

Aig szenderegthettünk azonban egy két órát, midőn ekeleten ordítás és dalolás verte fel az éj csendjét.

Kedves nőm megdöbbenven ugratott ki engemet az ágyból, — kirohanok konyhába hát kamarásunk éppen cigánykerekeket igyekszik hanyai.

Ranézek a teknőre türes. — A helyzet egyszerre világos volt előttem.

A nyomorult csak tetszelott volt, a szesz szagától magához tért, kiitta az egész spirítuszt, és most be van rugva, mint a csap.

De erre már az én galamb epém is telforrt.

Az ajtót kinyitni, a kamarás kigurítani, tőle röptében meg egy bucsupofont kapni, pillanat, egy fájó pillanat műve volt.

A meggazdagodásról azóta lemondtam, bár kedves nőmben a kamarás esete után erős a meggyőződés, hogy az én becses agyvelőm is, praeparálva egy muzeumnak megér legkevesebb annyit, mint egy öt kamaraju szív.

Battyán Radó.

porodása részben a születési szaporodásra irandó is fel, mégis nem tagadható, hogy a nőtlenség is óriási mérveket öltött legutóbbi 10 év alatt. Különösen a városokban a nő (ferjes) egyének alig egy harmadát teszik ki a lakosságnak, mint pl. Budapest (33%). Azért nem csoda, ha újabb időben a városokban is emelkednek hangok, hogy a régi lex Poppeat, mely a nőtlenségben élő férfiakat erzeny adóval sújtotta, Magyarországon is be kellene hozni. Ha ez t. i. így megy fokozatosan, mint eddig néhány évtized óta a városokban, akkor nemcsak a mamákra és leányokra, hanem az egész társadalomra is jelentékeny bajok származhatnak belőle.

— **A gazda és a cseléd.** A közigazgatási bíróság fontos határozatot hozott arról, hogy milyen kötelessége van a gazdának beteg cselédjével szemben. Kimondta ugyanis a bíróság, hogy a gazda, cselédje után még abban az esetben is tartozik hármincz napon át kórházi költséget fizetni, ha a cselédet a kórházba jutás előtt közvetlenül már lakásán gyógyította. E döntést a bíróság így okozja meg: Az 1898. évi XX. t. cz. 5. §. a gazdát a kórházi költség viselésére kötelezi. Tehát az a kötelemény, hogy a cseléd már előzőleg a rendes orvosi ápolásban részesült, de nem a kórházban — a törvényben foglalt kötelességtől alól a gazdát nem menti föl.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számában a „Bars megyei székhely kérdés” című közleményünk aláírása „Garamvölgyi” veletlenül maradt ki és a cikknek alulról számított 12-ik sorában nem „Varmegyei székhely” olvasható, hanem „Varmegyei vizsálya” s ugyanígy alulról 4 sorban a „Varmegyei székhely” szintén varmegyei vizsálynak veendő.

— **A szerencse olyan mint a lidérc.** Az emberek gyarósága abban tünik ki, hogy szerencséjüket egész életükön ott keresik — a hol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fenyő világít, addig kell kaparni utána.

A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeremény, a 600,000 koronás jutalom, s Wolf Hugó bankháza által eladott 8/8 beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsésebb főarúzó egyszerre nyolcz szegény embert tehetett boldoggá. A hova egyszer a szerencse botolta a lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencséjét és rendeljen osztálysorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest, Bálvány-utca 10. Az új terv szerinti 5000 nyereménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának húzása már 1902. évi november hó 20. és 21-én tartatik meg.

A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fel 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolczad 1 K. 50 fillér.

### Irodalom és művészet.

— **Egy remekmű ingyen.** Paratlan fenyves meglepetésben fogja részesíteni a Független Magyarország, a függetlenségi és 48-as partnak ez a kiutóben szerkesztett közlönye, olvasóit a karacsony alkalmából. A Független Magyarország elnökei, azok is, a kik csak egy hónapra fizetnek elő, ingyen kapják meg a Független Magyarország Kossuth-naptárát. Ez a mű 30 iv, tehát mintegy 500 oldal terjedelemben fog megjelenni, pompás kiállításban, gazdag tartalommal, szébbnél szebb képekkel. Közlemények lesznek benne a függetlenségi és 48-as part számos tagjától, valamint irodalmunk jelesitől. A Független Magyarország Kossuth-naptára egy egész regényt, valamint igen sok hasznos tudnivalót fog tartalmazni. A mű birtokára 6 korona lesz. A naptárt megkapja mindenki, a ki legkevesebb deczember 1-ig előfizet a Független Magyarországra, melynek kiadóhivatala Budapest, IV. Váci-utca 81. sz. alatt van. Előfizetési ár egész évre 28 kor. fele évre 14 kor. negyed évre 7 kor. egy óra 2 kor. 40 fill.

### Közgazdaság.

#### A bars megyei gazd. egylet működésének vázlata múlt evről.

Az egylet, mint a gazdasági egyletek szövetségének tagja a szövetség által elhatározott II. országos mezőgazdasági kiállításnak Pozsonyban leendő megtartását örömmel üdvözölvén, elhatározta, hogy a termény, állat, kerteszeti és szőlőszeti csoportjában collective akart kiállítani; a kiállításra a varmegye tisztelt törvényhatósági bizottsága által szivesen rendelkezésre bocsátott 2000 koronát 4000 koronára egészíti ki, a nepies ló és szarvasmarha csoportokba 20—25 drb.-bal óhajt részt venni, a rendezési munkálatokat az 1902-ik évről engedvény át.

A múlt évre esett képviselőválasztások az egyletet a gazdatársadalom szervezkedése tekintetében állásfoglalásra indították, mert legelőképen a kereskedelmi szerződések, a közös vamtarifá, a kiegyezés kérdése stb. elintézésétől függ a termények átalakulása, tehát a gazda jövője, azaz annak eldöntése, hogy ki lesz a magyar haza földje? Felkértük a társaságunkat, s tagjait, hogy csak oly képviselőjelöltet támogassanak párt állás való tekintet nélkül, ki-

nek személye s eddigi működése kellő biztositókat nyújt arra, hogy a mezőgazdaság vitális érdekeinek hűséges szószólója leend a parlamentben.

A biztosítás egyik fontos és nagy kiadását képezi gazdáinknak, hogy az jól megoldassék, szükséges volt egy oly szövetségre, mely teljesen elég alapötke mellett, tehát teljes biztosíték mellett szolid biztosítási feltételekkel a reklám hajhászat kizárásával a gazdákat megóvja a gazdák reméltől, a carteltől, milyen 1899-től van jégüzletre nézve a társaságoknál, maga köré gyűjtse a gazdaközönségnek a szövetségés iránt melágen érző tagjait a szövetségés elve alapján mérsékelt díjak mellett.

Eunélfogva egyetünk a gazdák biztosító szövetségével, melynek szolid kezelését és biztosságát az elmúlt próba év is igazolta, az összejöttetést elvben 1904 jan. 1-től elhatározta az első magyar általános biztosító társasággal kötött szerződés lejártá után természetesen azon fenntartással, hogy míg a régi szerződés tart, nevezett társasággal szemben a szokott módon, a szerződés pontos betartása mellett jár el.

Gazdatársadalmunk széttagolt, érdekeit megvédheti, ha egymással egyesül közös céljainak kivitelében, az az ha egymással szövetségek. Gazdatársadalmunk osztályai közül legnagyobb szüksége van a kis gazdáknak a szövetségésre, a hitel, fogyasztás és értékesítés terén, s erre taló tekintettel a szövetségek első sorban a kis gazdák igényeit vannak hivatva kielégíteni egyes önzetlen gazdaapostolok vezetése mellett.

Hitel szövetségek megyénkben ez ideig 4 van, az aranyos maróthi, bessenyi, nagyzecei és garam-szent-györgyi.

Forgalmuk a múltévről is emelkedett, a hitelesítés olcsóbbá vált és tekintélyes tartalékalapot gyűjtöttek...

Szaporodásuk a közel jövőben azért nem várható, mert a „központi hitelszövetkezetek” ellenőrei csak a meglevőket képesek ellenőrizni, — tehát itt egyideig stagnálásra van kiátás megyénkben.

A fogyasztási szövetségeket a gróf Károlyi Sándor által alapított „Hangya” központi fogyasztási szövetséggel összekötésben egyes lelkes gazdák létesítik, a virágzó geletuoki, a nem rég alapított kietapolcsányi, nemcsényi, thaszári és tajnai fogyasztási szövetségeket kis gazdáink nagy hasznára alakultak.

A szövetségi eszme megvalósítása elsősorban az értékesítés terén keresendő Bars megyében.

Az értékesítés a tej és tojásnál az, mely szövetségi megoldást kíván.

Ha varmegyénkben a tejszövetkezetnek hálózata létesül, akkor a szarvasmarha tenyésztés elsősorban tenyésztési ágga fejlődik, s vele a karöltve járó nagyobb mérvű takarmány termelés a gazdákat az okserü vetés forgó és helyes trágyázási rendszerre vezeti, s ez által a gabonatermések hozama emelkedik; ezen termék fokozásban találjuk kis gazdáink jólétének emelését, e nélkül az alacsony gabona árak mellett kis gazdáink élete lézengés — máttól holnapra.

Egyletünknek titkára a tejszövetkezeteket tanulmányozván, azok létesítésével megbízott; egyelőre Nagy-Kálnán létesült tejszövetkezet, melyek működése teljesen bevált, havonként 1200—1300 koronát oszt ki tagjainak, természetesen konzervatív hajlamúval fogva látni akarja működésben ezen első szövetséget a megyében, mert ő abban hisz amit lát!

Miután a lótenyésztés ügye, jó kezekbe van létéve a lótenyész bizottmány elnökével, ki fáradságot nem ismerve iparkodik a lótenyésztés javításán, a szarvasmarhatenyésztés illetőleg egyetünk küönösen a verestaka szarvasmarha javításán és tenyésztésének okserüvé való alakításán ténykedik.

Részt vet jenyésztés állat vizsgálatokon kiküldöttével, s örömmel jelentheti, hogy egy részről a járási m. gazd. bizottságok vizsgálata, melynek alapján az életbe léptetett szabályrendelet szerint a tenyésztésre nem alkalmas apa állatok a tenyésztésből kizáratnak; más részről a földmivelésügyi m. kir. minister urnak intézkedése, hogy az állat tenyésztési kerületi felügyelő útján kiálló tenyészállatok birtokába jut a köztenyésztes; a szarvasmarha tenyésztés fokozatos fejlődése reményelhető lenne, ha az állattulajdonosok állataikat kellő gondozás és etetésben részesitenék, sajnos a részben még a kiváló fajta és tenyész jelleggel bíró ugynevezett állami bikáknál sem tesznek kivételt; — egyébként is nagy hátrány szolgál a csorda rendszer melynél az állatok nem esznek, hanem koplálnak, s a bikák rendszeren 1—2 év mulva teljesen hasznavehetetlenekké válnak; — nagy kárára a köztenyésztesnek és községi pénzáraknak. (Folyt. köv.)

#### Az anyakönyvi hivatal bejegyzései. 1902. évi november hó 9-131 november hó 16-ig. Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Heiman Ignác Rosenberger L.	fiú	halva szül.
Kugyela Pál Rajcsányi Mária	leány	Margit
Braun Adolf Hirschberg Lina	fiú	Endre
Wittlinger István Dooskol I	fiú	István László

### Házasság.

Völegény és menyasszony neve	Vallása
Chlup Nándor Bitovszki Mária	rom. kath.
Halász János Szabó Ilona Erzsébet	rom. kath.
Akúcs István Varannay Rozalia	ev. ref.
Pusztai István Habella Mária Anna	rom. hath.

### Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Heiman Özv., Prikrii Jánosné Boldis Mária	halva 76	született végelezengős

### Lévai piacziárak.

Rovatvezető: Kónya József rendőrkapitány.

Buza m.-mászánként 13 kor. — fill. 13 kor. 60 fill. Kétszeres 10 kor. 40 fill. 11 kor. — fill. — Rozs 12 kor. — fill. 12 kor. 60 fill. — Arpa 11 kor. — fill. 12 kor. 60 fill. Zab 11 kor. — fill. 11 kor. 60 fill. — Kukoricza 9 kor. 60 fill. 11 kor. — fill. — Bab 15 kor. 40 fill. 16 kor. 40 fill. — Lencse 12 kor. 20 fill. 14 kor. 40 fill. — Köles 8 kor. 40 fill. 9 kor. — fill.

Vetőmagvak 50 kilónként Budapest: Vörösharomag 64—73 korona Luczernamag 58—62 korona, Muharmag 8—9 korona, Baltaczim 14—15 korona.

### Nyiltér.

**Az élet aranyfája** gyakran hordja a pusztulás csiráját, pedig kifelé teljes szépségben mutatkozik. Nem egy ember, a kit lappangó tüdőbaj kínoz, szép arczával erős alakjával megörvedeztetni embertársait és csak az orvos avatott szemé veszi észre állapotának veszedelmességét. Tartós köhögés nagyon gyakran előjele a könyörületlen tüdővésznek és mellette a légzőszerkek minden megbetegedése, mint gége- és légsöhrur, rekedtség, asztma, tüdőhurut, vérköhögés, szűk légzés, mellszorulás, tüdőcsucs affekció stb. nyilt utat készít e rettenetes betegségek a testbe való behatolására. A ki nem törődik az említett bajokkal, az maga ellen vétkezik és pedig anélkül, ha tudja, hogy van ellenük szer, a melynek eddig a legmunkácsabb esetekben is sikere volt, de a szert nem használja. Ez a **Pectora**. A ki valódi **Pectora** akar, forduljon egyenesen a Dana-gyógyszertárhoz Budapest, Károly-körút 5. sz. a mely 2 koronás csomagokban küldi szét.

1087/1902 végreh. szám.

### Árverési hirdetés.

Aulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lévai kir. járásbírósnak 1902 évi V. 641 száma végzése következtében dr. Schnercz Vilmos ügyvéd által képviselt Groszhausz Armin javára **Kohn Mihály** ellen 700 kor. s jár. erejéig 1902 évi okt. hó 13-án fogantatott kielégítés végrehajtás uján lefoglalt és 1013 kor. 3 fill.-re becsült következő ingóságok, u. m.: aruk butor stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a lévai kir. járásbírósnak 1902. évi V. 641/2. számu végzése folytán fenti tőkekövetelés s jár. erejéig **Nagy-Kálnán** leendő eszközölésére **1902 évi novemb. hó 20. napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly meggyezéssel hivatnak meg, hogy az érintett méróságok ezen ár. az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron fel is el fognak adatni.

Kelt Léván, 1902. évi nov. hó 5. n.

Tonhaiser

kir. bírósági végrehajtó.

**Tüzifa, pirszén és porosz kőszénre megrendeléseket elfogad és házhoz szállít**

**Braun József és fia, LÉVÁN.**

— Saját termesű —  
**kitűnő ujbor**

kapható hordónként (3—8 hectoliter) 17 frtért. (November hó folyamán lefejtve hectonként 18 frtjával.)

— Literenkint 24 krajczárért. —  
**Holló Sándor**  
pinczejében.

Léván,  
(Hidgépce mellett.)



Páris 1900.

Eredeti

Grand Prix.

Singer varrógépek családi használatra

és a legkülönbözőbb gyártási czélokra.

Díjtalan oktatás a divatos mühimzés összes müszakáiból. Elektromos varrógéphajtással.

SINGER CO. varrógép részvény-társaság.

Léva, Kazinczyutca. 2.

Fióközletek a monarchia minden nagyobb városaiban.



Kiállítás "Feuerschutz", BERLIN 1901. Arany érem legmagasabb díj.

Kiállítás "Feuerschutz" BERLIN 1901. Arany érem legmagasabb díj.

**THE NECTAR OF JAMAICA!**

1/4 és 1/2 eredeti palackokban  
A. A. Bakry & Co., London E. C. czégtől.

Raktár Léván:  
Engel Józsefnél.

**BATTLE AXE JAMAICA RUM.**

A legjobb hírű és legnagyobb hentesárú- és kolbászgyár.

**Bécsi kóser meszárosok**  
egyesületének főraktára  
Bécs II. Praterstrasse 52.

Ajánlja a t. cz. közönségnek és árusoknak legjobb gyármányait mindenféle kolbászárú szalámi, füstölt nyelv stb. saját ölesű első rangu

**hizott ökörhúsból**

mindig friss áru, legnagyobb választékban.  
naponként posta és vasúti küldemények.  
Árjegyzék ingyen és bérmentve.  
Magyar Posta cheque száma 7984.

**Epilepsi.**

Nehézkór, görcsök vagy más ideg-bántalmakban szenvedők kérjenek utasítást tartalmazó füzetet. Ingyen és bérmentve küld: **Schwaben Apotheke Frankfurt a. M.**

A Richter-féle  
**Liniment. Caps. comp.**

Hergony-Pain-Expeller  
egy régi kipróbált házi szer, amely már több mint 33 év óta megbízható befőzésű alkalmatosság készvénynek, csánál és megkülönböztetésül.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket, dobozokban, "Hergony" védjeggyel és a "Richter" cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerész Budapest.

Richter F. Ad. és társa,  
Cseke és kir. udvari szállítók, Rudolstadt.

**Jó olcsó órákat**  
3 évi irásb. jótállással szállít magánosoknak

**Konrad János**  
óra-, arany és ezüst áruháza  
Brüx-ből (Csehország)

Finom nickel rem. óra 3 frt. 5 kr.  
Valódi ezüst " " 5 frt. 80 kr.  
Valódi ezüst lánc " " 1 frt. 20 kr.  
Nickel ébresztő óra " " 1 frt. 95 kr.  
Czégem, es. k. sával lett kiténtve, számos arany és ezüst kiállítás érmeikkel és ezekre menő elismerő levelekkel.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

**STEINER SÁNDOR**  
órák és ékszerész

Léván, Főter. (Engel-fele ház.)

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű arany, ezüst és ezüst doublé órákból, továbbá raktáron tartok arany, ezüst és fall órákat, eredeti Schvajezi gyármány.

China ezüst gyári raktár. Nagy raktár valódi ezüst gyertyatartókban és ezüst evőeszközökben. Óra és ékszer javítások lelkiismeretesen és jótállás mellett.

Mély tisztelettel  
**Steiner Sándor,**  
órák és ékszerész.

Vidéki megrendések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Látóráru raktár és javítási mühely.

**Klein Sándor**  
órák- és ékszerész  
LÉVÁN  
alapított 1881. évben.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. Vidéki megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen teljesítetnek!

Ajánlja nagy választéku óra, ékszer, arany és ezüstáru raktárát, melyben mindenkor a legújabb divatu áruk bámulatos olcsó áron kaphatók.

Arany női óra	12.—	frtől feljebb
Arany férfi óra	20.—	" "
Ezüst óra	6.—	" "
Nickl óra	3.—	" "
Ingaóra	6.—	" "
Arany gyűrű (14 karat)	2. 1/2	" "
Arany fűző (14 karat)	1. 1/4	" "

Alkalmi ajándékoknak való különféle tárgyakból nagy választék. Legfinomabb **chronometrikus** pontoságú órákülönlegességek mindenkor raktáron vannak.

**Kern Testvérek Léván.**

Ajánlják dúsan berendezett vas-, fűszer-, csemegé- és festék-, keféző- és kertészeti, gazdasági- és kertészeti, vadászati eszközök, hangszerek, igen finom hurok, varró gépek öt évi jótállás mellett, gazdasági gépek és géprészek. Szerszám: asztalos, bádógos, gépész, lakatos, kovács, kádár, kerékgyártó, ács, esztergályos, cipész, házi és gazdasági részére, tengelyek, ekerészek, valódi Fischer-féle reszelők és ráspolók, lőszór-, afrikai Arripuo és tengeri fű, épület- és butor vasalások, finom kávé, cukor, tea, rum, likörök, cognac, fehér és vörös bor, valódi Meidinger-féle és öntött vas-kályhákkel felszerelt raktárakat.

Vidéki megrendelések legnagyobb figyelemmel és gyorsan teljesítetnek, új képes árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Magy. kir. dohány, szivar, löpor és kártya-árulás. Első gazdasági és varrógép-, koszorú-, fa- és érczokporos raktára.

A gödöllői Borászati Egyesület mint részv. társaság palack-borainak elárúsító raktára. Folyékony arany és ezüst festékek.

AZ ARANY KASZÁHOZ.

**T ü d ő b a j** koronikus katarus és sorvadás **g y ó g y i t h a t ó.**

Az orvosi kongresszuson Leyden tanár konstata, hogy Németországban állandóan 1 200 000 ember szenved sorvadásban és hogy ezek közül kb. 180.000 esik e bórzasztó betegségnek áldozatául. Minthogy minden ember majdnem naponként tubercillusokat (a sorvadás előidézői) lélegzik be, az egész emberiségnek ki kell hálnia, ha a test nem produkálna olyan anyagot, amely a bacillusokat elpusztítja még mielőtt a szervezetnek kárt okozhatnának. Ez az anyag benne van a tüdő előtt levő pajzsmirigyekben és állandó harcban áll a bacillusokkal. Csak ha ezek a mirigyek meghűlés, por stb., avagy tömeges és tartós bacillusbevérdorlás következtében nem működnek, áll be a betegség. Mint-hogy említtük, a betegség elleni harcban támogatni, amely a teoria számtalan orvos kísérletezése folytán fényesen bevált. A készítményt juhok pajzsmirigyéből veszik és **dr. Hoffmann-féle Glandulén** elnevezése alatt tablettákban állítják elő, minden tablettában van 0.25 gram s pedig 0.05 gr. pajzsmirigy pora és 0.20 gr. tejcukor.

**Dr. H. ur M.-ből** ezeket írja: A Glandulén alkalmazása által a tuberkulózis különféle nemekben szenvedő betegnek meggyőződtem, hogy ez az eddig a tuberkulózis ellen használt belső szereket hatásban jóval fölülmulva.

**Dr. A. ur B.-ben.** Örömmel értesitem, hogy betegem állapota nagyobb mennyiség bevétele után jelentékenyen javult. kivált a kellemetlen levegő hiány elmúlt, a köpés majdnem megszűnt, általában jobban érzi magát és 2 fonttal hizott.

**G. B. ur Köln.** Valóban meglepett a Glandulén-tablettái által elért eredmény. A köhögés láthatólag enyhült, az étvágy és az általános érzés javult, a mit egyesgyedül az ön tablettáinak tulajdonítok. Az általam eddig használt számtalan szernek nem volt semmi hatása. 71061

**Glandulént** készíti Dr. Hoffmann Nabf. vagy gyára Meerane (Szászországban) és kapható a legtöbb gyógyszerárban, valamint Török József gyógyszerész Budapest. Király-utca 12. üvegekben, 100 tablettával 5 K.50, 50 tablettával 3 K. Kimerítő füzetek a gyógyító módról orvosok és gyógyult betegek értesítésével ingyen és bérmentve. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól.